

Vállalkozások

A **vállalkozás** szó utalhat meghatározott célok elérésére irányuló törekvésre, tevékenységre, de egyben gazdasági tevékenységet folytató szervezetek összefoglaló elnevezése is.

A vállalkozás, mint szervezet jellemzői:

- Termékek és szolgáltatások iránti (fogyasztói) igényeket elégít ki,
- Legtöbb esetben nyereségnövekedésre és tőkegyarapodásra törekszik,
- Önállóan, elkülönülten gazdálkodik,
- Gazdálkodása közben kockázatot vállal,
- Külső környezetével áru-pénz kapcsolatban van.

1. ábra Vállalkozás folyamata

Vállalkozások csoportosítása

A tevékenység jellege szerint

- nemzetgazdasági ágak (pl. kereskedelem)
 - ágazat (belkereskedelem, külkereskedelem)
 - szakágazat (bolti vagy bolt nélküli kiskereskedelem)

Működési terület szerint

- nemzetközi
 - országos
 - regionális (pl. megyei)
 - helyi

Tulajdonosi forma szerint

- magánvállalkozás
 - egyéni vállalkozás
 - gazdasági társaságok
- állami, önkormányzati vállalatok
- szövetkezetek

Profitcél szerint

- Profitorientált (üzleti): egyetlen célja a hosszú távú profitmaximalizálás, mindent ennek rendel alá.
- Nonprofit (közhasznú): szintén törekszik bevételeinek növelésére és költségeinek csökkentésére, de a profitcél mellett jelen van egy magasabb cél is, amelyet a vállalkozás akkor sem ad fel, ha más területen nagyobb profitot érne el.
- Karitatív szervezetek: önzetlenül, bevételnövelési és költségcsökkentési cél nélkül működnek (nem tekinthetők vállalkozásnak.)

Egyéni vállalkozás

Az egyéni vállalkozó több tevékenységet folytathat, tevékenységét több telephelyen, fióktelepen végezheti. Amennyiben a gazdasági tevékenységhez hatósági engedély szükséges, akkor a munka

Az egyéni vállalkozás előnyei

- Alapítása egyszerű,
- Tulajdonosként a profit egésze őt illeti.
- Az üzleti versenytársak nem látnak bele az üzlet működésébe, nem láthatják, miben rejlik a vállalkozás sikeressége, mert az az egyéni vállalkozás belügye.
- Az egyéni vállalkozók speciális szolgáltatásokat tudnak kínálni a vevőknek – például számítógép javítás, karbantartás. Rugalmasan, érzékenyen és gyorsan tudnak reagálni a vevők igényeire, mivel minden döntés egyszemélyes, semmilyen hierarchia vagy a bürokrácia nem gátolja a munkát.

Az egyéni vállalkozót törvény kötelezi arra, hogy tartsa be a tevékenységére vonatkozó jogszabályokat eleget kell tennie például a fogyasztóvédelmi törvényben foglalt követelményeknek és a számviteli előírásoknak.

Az egyéni vállalkozás hátrányai

- Korlátlan felelősség: az egyéni vállalkozás jogi értelemben is egyszemélyes. A vállalkozás pénzügyei nem különíthetők el a személyes pénzügyektől, így az egyéni vállalkozó személy szerint korlátlan felelősséggel tartozik minden felvállalt kötelezettségért.
- Nehezen tudja kezelni a pénzügyi problémákat, mivel a vállalkozás kicsi, a bankok nem adnak nagyobb kölcsönt, így a vállalkozó csak akkor tud hozzájutni hosszú lejáratú finanszírozáshoz, ha megváltoztatja tulajdonosi státuszát.
- Nehezen tud versenyezni a nagyobb méretből adódó gazdasági előnyökkel rendelkező konkurrenssekkal. (Egyéni vállalkozóként nem képes nagy tételben alapanyagokat vásárolni, befektetni, és ugyanazon árengedményeket élvezni, mint a nagyobb üzletek.)
- Problémát jelent a vállalkozás folytonosságának fenntartása. (Mi történik a vállalkozással nyugdíjba vonulás esetén?)
- Gondot jelenthet az alkalmazotti jogviszony (önalkalmazás) magas biztosítási költségei.

Gyakori indok az egyéni vállalkozás beindítására a vállalkozási költségek és a jövedelmek mennyisége közötti egyensúly. Sokan részesítik előnyben a kevés adminisztrációval járó egyéni vállalkozást, a vele járó kockázat és az átlagosnál hosszabb munkaidő ellenére.

Az egyéni vállalkozó felelős minden adósságért, amit a vállalkozás keretén belül felvállalt. Ez azt is jelenti, hogy minden befektetett pénzét elveszitheti, neki kell mindent fizetnie, ha a vállalkozás tovább termeli a költségeket. Előfordulhat, hogy a saját vagyonának egy részét is oda kell adnia a hitelezőknek. Az ilyenfajta a kockázatok gyakran a vállalkozás megszüntetésére vagy más típusú vállalkozás létrehozására ösztönzik a tulajdonost.

Társas vállalkozások

A gazdasági társaságok üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására jönnek létre és a tagok vagyoni hozzájárulásával alakulnak meg. A vállalkozásoknál a tagok a nyereségből közösen részesednek, és a veszteséget közösen viselik.

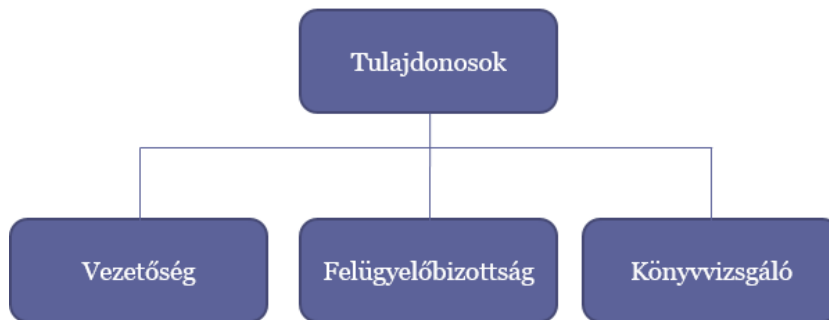
Természetes személy egyidejűleg csak egy gazdasági társaságban lehet korlátlanul felelős. Kiskorú személy gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja nem lehet.

A gazdasági társaság létesítő okirata – a részvénytársaság és az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság kivételével – a társasági szerződés. A részvénytársaság létesítő okirata az alapszabály, az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságé az alapító okirat.

Amennyiben a jogszabály valamely gazdasági tevékenység gyakorlását hatósági engedélyhez köti, a társaság e tevékenységet a jogerős hatósági engedély alapján kezdheti meg.

A gazdasági társaság tagjainak döntéshozó szerve a legfőbb szerv.

A gazdasági társaság tagjaiból álló legfőbb szerv feladata a társaság alapvető üzleti és személyi kérdéseiben való döntéshozatal. A legfőbb szerv hatáskörébe tartozik a beszámoló jóváhagyása és a nyereség felosztásáról való döntés.

2. ábra Gazdasági társaságok szervezete

A társas vállalkozások előnyei

- A társas vállalkozás lehetővé teszi az egyének számára a kockázatok megosztását. Az, hogy egynél több személy vesz részt a vállalkozásban, lehetővé teszi, hogy egy-egy döntés az érintett kérdések szélesebb körű megvitatásával, többféle megközelítés révén szülessen meg.
- A társas vállalkozás összeomlása nem egyetlen egy, hanem több személy pénzügyi nehézségeinek egyidejű bekövetkezésének következménye lehet, de lehetőséget jelent arra is, hogy szükség esetén a vállalkozás több forrást vegyen igénybe. A nagyobb méretű, bejáratott társas vállalkozások nagyobb kockázati tőkét képesek igénybe venni, ami általában egy egyéni vállalkozó számára nem elérhető.
- A társas vállalkozásba be lehet vonni csendestársakat, akik bizonyos összegeket befektetnek az üzletbe, és részesülnek a haszonból, de általában nem szólnak bele az üzletmenetbe.
- A legtöbb társas vállalkozás több lehetőséggel, készséggel és képességgel rendelkezik a terjeszkedésre, mint egy egyéni vállalkozó. Kisebb a valószínűsége annak, hogy betegség vagy más egyéni probléma üzleti kudarchoz vezessen, mivel a társaság többi tagja általában fel van készítve arra, hogy ideiglenesen – amíg adott probléma elhárul – többletmunkát vállaljon.

A társas vállalkozások hátrányai

- Az egyéni vállalkozások hátrányai közül több a társas vállalkozásokat is érinti. A közös felelősségvállalás miatt a pénzügyi kockázatok minden partnerre vonatkoznak. Ha a vállalkozás elég nagy, és jól szervezett, el kell érnie egy kritikus gazdaságossági méretet, különben nincs esélye versenyezni a saját piaci területén működő nagyobb játékosokkal.
- A társas vállalkozások gyakran feloszlanak azért, mert a partnerek nem tudnak megegyezni az irányokban, a célokban, a profitból való részesedésben és a munkamegosztásban. Problémát okozhat az is, ha az egyik partner jobban igénybe van véve, mint a másik. Ez adódhat a tagok személyes képességeiből vagy egyszerűen abból, hogy nem minden tag képes a szakmai tovább fejlődésre.
- A tőke megszerzésének lehetőségei nem korlátozódhatnak személyes kapcsolatokra, bankárookra. Mindig szükség van a társaságon belüli közös megállapodásra, hiszen a bankok tisztában vannak azokkal a problémákkal, amik egy társas vállalkozás

megszűnése esetén felmerülhetnek.

- Egy növekvő társas vállalkozás bonyolultabb szervezeti struktúrát igényel. Az üzlet fejlődése, a jövedelem növekedésével járó előnyökkel együtt növekednek a menedzsmentfeladatok, és a nagyobb üzleti szervezettel együtt sokasodnak a problémák is.
- A vállalkozásoknak többféle adminisztratív feladatot is el kell látnia a működése során. Ehhez ismernie kell néhány, a gazdaságban előforduló fogalmat. Ilyen a mérleg, az eredménykimutatás, a költségek fogalma és alapfokon ismernie kell a szerződéstípusokat is.